

**ZERO POBRESA
2016**

Veus que Clamen

Senegal i Venda o lloguer de terres de cultiu

«Aquestes persones perden les terres i troben com a única sortida laboral treballar-les com a peons per a les multinacionals»

Més del 70% de la població senegalesa té com a font de recursos econòmics l'agricultura. Fins ara les terres eren de propietat de cada família i s'hi conreaven diferents productes bàsics per a l'alimentació com blat de moro, cacauet, arròs, mill, melons, etc. Aquesta forma de conreu permetia donar alimentació a la família i vendre els excedents amb els quals es generaven els ingressos econòmics familiars.

Actualment grans multinacionals europees i asiàtiques estableixen contractes amb l'estat senegalès de compra (o lloguer a molt llarg termini) de grans extensions de terra per dedicar-les a monocultius (com a exemple trobem que s'ha fet un lloguer per 100 anys de 25.000 hectàrees a una multinacional italiana). Aquests contractes es fan a esqueses de les persones que històricament han treballat aquelles terres, les quals no tenen dret a dir-hi res. Aquestes persones a més de perdre les terres que suposaven la seva base alimentària i d'ingressos econòmics es troben com a única sortida laboral treballar com a peó agrícola a la seva pròpia terra per a les multinacionals estrangeres, essent les úniques alternatives la immigració cap a la capital o Europa. Les pràctiques de les multinacionals estrangeres suposen un empobriment de la terra i de la població.

La sobirania alimentària de Senegal queda greument afectada per aquesta situació. Aquesta és una situació que no només es produeix al Senegal sinó a tots els països de l'Àfrica sudsahariana.

Crits de justícia a l'Amazònia Equatoriana

«Fins als 17 anys vaig viure pensant que era normal tenir taques de petroli als nostres rius, terres i camins»

Fins als 17 anys vaig viure pensant que era natural tenir taques de petroli als nostres rius, terres i camins. Quan era petit, la mare ens ensenyava que abans de banyar-nos al riu havíem de posar-nos sabó al palmell de la mà, apropar-nos a poc a poc a l'aigua i posar-hi primer les mans. Així allunyàvem les taques de petroli i podíem ficar-nos dins l'aigua. Al 17 anys vaig conèixer d'altres indrets, on els nens i joves vivien en camps nets i es banyaven i bevien aigua directament dels rius, on no hi havia ni una sola taca de petroli. Aleshores em vaig adonar que la vida al meu poble no era normal, que hi havia alguna cosa que anava malament. Vaig començar a investigar i d'aleshores ençà no he deixat de lluitar perquè l'empresa Chevron-Texaco reconegui els seus delictes contra la vida, contra els Drets Humans i els Drets del Medi Ambient.

Així ens explica Donald Moncayo la dramàtica realitat que viuen els pobles de Sachas, Sushufindi i Lago Agrio, a l'Amazònia Equatoriana, a causa de la contaminació causada per l'empresa petrolera Chevron-Texaco, des de 1964 fins al 1992. Moncayo representa 30.000 persones afectades per la irresponsabilitat empresarial que ha deixat contaminats rius, pantans i terres de comunitats indígenes i camperoles d'aquesta regió.

L'explotació d'hidrocarburs per part de Texaco es va fer incomplint les normes mínimes ambientals exigides a aquesta indústria. A la pràctica es van vessar més de 63 milions i mig de litres de petroli a l'ecosistema, es van abocar 70 mil milions de litres d'aigües tòxiques als sòls i als rius, i 6 milions i mig de

metres cúbics de gas van ser cremats a l'aire lliure. Fins avui, milers de famílies pateixen les conseqüències d'aquesta contaminació: hi ha persones que tenen malalties de pell, diversos tipus de càncer, malalties estomacals,... les terres agrícoles són altament tòxiques,... la pobresa és extrema... Això és el que ha deixat l'empresa que va arribar de la mà del govern dient que portaria progrés i desenvolupament al nostre poble, diu Moncayo.

L'any 2011, un tribunal equatorià va determinar la responsabilitat de Chevron-Texaco en la contaminació ambiental de l'Amazònia, i va ordenar que pagués una indemnització. L'any 2013 la Cort Suprema de l'Equador ho va ratificar i va establir la remuneració en 9 milions i mig de dòlars. Però Chevron-Texaco s'ha negat a pagar.

Cal una àmplia solidaritat internacional. Cal organitzar-se i lluitar perquè aquestes empreses petrolieres no segueixin portant la contaminació, la mort i la destrucció a d'altres parts del món, diu Moncayo.

«Moltes comunitats es veuen desplaçades, es perden mitjans de subsistència, es produeix una militarització per protegir les mines, es destrueixen comunitats d'indígenes i els països del Sud continuen depenent econòmicament dels del Nord»

**Ruanda i el conflicte
dels minerals**

A Justícia i Pau Girona hem treballat molt el principi de la Justícia Universal, amb especial èmfasi a les víctimes del genocidi a l'Àfrica dels Grans Llacs, un tema molt vinculat al coltan. Aquest mineral s'utilitza en la indústria electrònica per a la fabricació de condensadors en aparells com ara telèfons mòbils, ordinadors, consoles de jocs o càmeres fotogràfiques. S'estima que el 80% dels jaciments de coltan del món es troben a la República Democràtica del Congo (RDC). A més del coltan, diamants, or, cobalt, coure i altres recursos minerals que l'han convertit en un dels països potencialment més rics de l'Àfrica.

El conflicte s'origina pel control dels recursos minerals i la guerra s'estén als països veïns com Rwanda (estany), Uganda (coure i cobalt) i Burundi (grans reserves de níquel). Els majors impactes provocats per l'explotació minera en aquests països són l'emergència, accentuació o prolongament de conflictes interns als països productors, però també la manca d'accés a llocs de treball pocs qualificats per a la població local. Les mines als països del Sud són dirigides, explotades i controlades per empreses estrangeres. D'aquesta manera sorgeixen enfrontaments socioambientals o disputes pels drets laborals dels treballadors. Un altre problema és la contaminació i les emissions de CO₂ de l'activitat minera. Afecta a escala mundial, però especialment Àfrica, és la zona més afectada pel canvi climàtic. Els majors impactes són la degradació del medi ambient, el desequilibri dels ecosistemes i l'escalfament global. Moltes comunitats es veuen desplaçades, es perden mitjans de subsistència, es produeix una militarització per protegir les mines, es destrueixen comunitats d'indígenes i els països del Sud continuen dependent econòmicament dels del Nord. S'agreuja la pobresa i augmenten les desigualtats socials.

Aquests impactes negatius de la mineria afecten, sobretot les dones (violacions com a arma de guerra), els agricultors i les comunitats indígenes.

L'informe del Consell de Seguretat de Nacions Unides de gener de 2015 sobre la República Democràtica del Congo, és un bon exemple de documentació que evidencia com aquests minerals de conflicte estan alimentant la guerra a l'est d'aquest país, a la frontera amb Ruanda, Uganda i a Burundi.

Conreu de palma africana

«Como consecuencia del cambio forzado en el uso de nuestros suelos, se ha producido una reducción de áreas de cultivo destinadas a la producción de alimentos. Cada vez tenemos menos campo en donde cultivar»

Somos de Guatemala, estamos en Girona participando del proyecto Nahual. En la actualidad, en nueve departamentos de nuestro país hay plantaciones de palma africana. En total se utilizan 130 mil hectáreas de terreno.

Como consecuencia del cambio forzado en el uso de nuestros suelos, se ha producido una reducción de áreas de cultivo destinadas a la producción de alimentos. Cada vez tenemos menos campo en donde cultivar. Ya en terreno propio o en arriendo. Se acaba la tierra para maíz.

Otro efecto es la violación recurrente del derecho a la alimentación, libre locomoción y causa de desalojos violentos; cooptación y corrupción de autoridades y líderes Comunitarios. Igualmente, está produciendo desintegración y destrucción de nuestras formas de organización ancestral, así como extinción de comunidades: El caso de la comunidad el Arroyo Santa María en Sayaxché, Petén, es un ejemplo.

A causa del cultivo de la palma africana que se usa para el aceite de palma, se han contaminado nuestros ríos por un uso continuado de agrotóxicos y químicos en el cultivo y procesamiento. Esto ha generado, entre otros daños: muerte masiva de peces. Un ejemplo: arroyo Santa Marta y Flor de la Selva en Sayaxché, Petén (febrero 2013), río el Jute municipio de Chisec, Alta Verapaz (marzo 2014), acelerada pérdida de las fuentes de abastecimiento de agua para consumo humano y graves daños al Patrimonio Natural, es paradigmático el caso de las Cuevas de Candelaria en Raxruhá.

El cultivo de palma utiliza de forma permanente agua, de esa cuenta se desvían nuestros ríos hacia las haciendas, lo que ocasiona en verano quedarnos sin agua y en invierno sufrimos inundaciones. Hemos denunciado los hechos al Ministerio Público y éste no actúa. También implica la destrucción de bosques y humedales y la eliminación continúa de nuestra biodiversidad. No obstante los daños causados, las empresas palmeras gozan de privilegios fiscales amparados por el decreto 29-89: Ley de Maquila y Promoción de Exportaciones. Evitan así el pago de Impuesto Sobre la Renta, Aranceles de Importación e Impuesto al Valor Agregado sobre equipos importados. Eluden el pago cabal del Impuesto Único Sobre Inmuebles y cuando el Concejo Municipal de Raxruhá, impuso una tasa a la extracción de palma en bruto (Q10.00 por tonelada) los empresarios impugnaron el tributo y la Corte de Constitucionalidad, les amparó.

Por todo lo expuesto EXIGIMOS:

Que el Estado, asuma su obligación de regular y DETENER la siembra de palma africana en nuestra región e impulse planes de desarrollo rural que dinamicen la economía campesina, generen empleo y garanticen la soberanía alimentaria.

Que el Estado ejerza su autoridad y obligue a las empresas a reparar los daños ambientales ocasionados e indemnizar a las comunidades afectadas.

Al Congreso de la República aprobar de URGENCIA NACIONAL, la iniciativa 4084 Ley del Sistema Nacional de Desarrollo Rural Integral, para promover el desarrollo de los pequeños productores y campesinos.

A nuestros Hermanos de las Comunidades:

Un llamado para defender, no vender, ni ceder sus tierras bajo ninguna forma y exigir al Estado el apoyo que el desarrollo rural integral requiere. RED DE COMUNIDADES AFECTADAS POR LA PALMA AFRICANA REGIÓN.

Bosc de Moçambic en extinció

«Les principals causes de l'actual situació insostenible en la que es troben els boscos nacionals és la tala il·legal, l'escassa o inexistent fiscalització, la il·legalitat en tots els nivells o la corrupció generalitzada»

A l'Associació Xangara treballem a Moçambic des de fa 12 anys i hem anat entrant en contacte amb la deforestació, com un dels problemes mediambientals més greus que té el país. Amb una superfície de prop de 802 mil Km2, Moçambic té una població d'uns 22 milions d'habitants.

Abans, era un país ric en boscos. Actualment, però, no solament no se'l pot considerar ric, sinó que els seus boscos corren perill de desaparèixer a no ser que es prenguin mesures concretes, urgents i radicals.

Diversos estudis fets en els últims anys per organitzacions de la societat civil i del món acadèmic, demostren clarament que si es manté l'actual model de explotació forestal, d'aquí a molt poc hauré de canviar el discurs i dir que ja no és un país ric en recursos forestals.

La gran diversitat de boscos a Moçambic és poc coneguda. Alguns estudis estimen que dos terços dels boscos del país estan formats per boscos de Miombo, els quals cobreixen la majoria de la regió nord i part de la regió del centre. En segon lloc està el bosc de Mopane que ocupa des de l'àrea del Limpopo fins la vall de l'alt Zambeze.

Les principals causes de l'actual situació insostenible en la que es troben els boscos nacionals és la tala il·legal, l'escassa o inexistent fiscalització, la il·legalitat en tots els nivells o la corrupció generalitzada.

La corrupció en el sector forestal alimentada per una “demanda insaciable de fusta” per part d’empreses xineses passa en tots els nivells. Aquesta és la causa principal de la falta d’acció davant de tants fets i evidències denunciades per les organitzacions de la societat civil, acadèmics, periodistes etc., el 50% de tota la fusta transportada de Moçambic a Xina és il·legal.

L’últim inventari forestal nacional és del (2007). Des d’aleshores s’han perdut 219 mil hectàrees. Des del 2007, l’explotació il·legal ha crescut un 88%. L’estudi també estima que al 2012 s’han tallat 900.000 M3 per consum domèstic i mercats internacionals, quantitat que excedeix àmpliament els 320.000 M3 de tall llicenciat per aquest mateix any.

Estan registrats 711 operadors privats amb llicències per l’explotació de fusta. S’han observat que en els últims anys hi ha hagut un augment en les inversions i l’interés en plantacions d’arbres exòtics sota el lema de “reforestació del país”. Algunes d’aquestes plantacions ja estan establertes i en ple funcionament, fet que ha ocasionat varis problemes amb les comunitats locals degut principalment a la usurpació de les terres.

MIDCAT

«el MIDCAT i la MAT no contribueixen a la planificació d'un futur energètic viable, sostenible i socialment just»

L'Associació Naturalistes de Girona i IAEDEN-Salvem l'Empordà, en representació de la Xarxa per la Sobirania Energètica, manifestem el nostre rebuig respecte al MIDCAT perquè considerem que la planificació energètica no pot continuar basant-se en els combustibles fòssils que s'esgotaran en un futur proper i les inversions públiques s'haurien de concentrar en les alternatives viables i sostenibles.

La tramitació del projecte del gasoducte interconnector entre la Península Ibèrica i França, anomenat MIDCAT es va iniciar el 2007 i es va paraitzar per l'estat francès el 2010. Però tot i així les obres al costat del territori català, van començar el 2011 i van arribar fins a Hostalric. Ara aquest projecte torna estar actiu.

El projecte MIDCAT, es va aprovar com a projecte d'interès comú (PIC) el passat 18 de novembre a Brusselles per la Comissió Europea. Aquest projecte afectarà el territori gironí de la mateixa manera que ja ho fan altres infraestructures d'interconnexió com la MAT o l'AVE. De fet, les entitats ecologistes considerem el MIDCAT i la MAT "projectes bessons", tant pel que fa a l'opacitat de la seva tramitació com al model energètic obsolet al que responen. Creiem que, vista l'experiència de la MAT, s'ha d'evitar una tramitació de poca transparència i nul·la participació ciutadana.

A banda de l'important impacte ambiental que tenen infraestructures com aquest gasoducte, que ha quedat manifest al tram construït fins a Hostalric, les entitats agrupades en la *Xarxa per la sobirania energètica* opinem que aquest tipus de

projecte no contribueixen a la planificació d'un futur energètic viable, sostenible i socialment just. Els projectes que, com el MIDCAT, figuren en estratègies supranacionals, com ara la Unió Energètica i els projectes d'interès comú o el Pla Juncker, impulsen la creació del mercat únic del gas i de l'electricitat a la Unió Europea i obtenen privilegis en forma de finançament públic i acceleració dels tràmits administratius per la seva execució. Les realitats locals, en canvi, es perceben com a actors passius de tot el procés. A més, aquestes estratègies de la UE tenen una forta component d'acció exterior, ja que les infraestructures arriben al Nord d'Àfrica, a l'Orient Mitjà i al Caspi.

